

Tlačová správa

Antická Gerulata MMB je súčasťou UNESCO

Západné Slovensko má prvý zápis do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva.

Bratislava, 30. júla 2021: Dnes, počas 44. zasadnutia Výboru svetového dedičstva, sa súčasťou svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO stala medzinárodná archeologická lokalita s názvom Hranice Rímskej ríše – Dunajský Limes (západná časť). Jej súčasťou je aj Gerulata, rímsky vojenský tábor (kastel), ktorý od roku 1987 spravuje, a na jeho rozvoji intenzívne pracuje [Múzeum mesta Bratislavy](#).

1 *Návrh na zápis tejto lokality predložilo Slovensko spoločne s Nemeckom a Rakúskom. Iniciátorom snahy o zápis a koordinátorom súvisiacich aktivít za Slovensko bol Pamiatkový úrad SR.*

Dômyselný ochranný systém hraníc Rímskej ríše (lat. Limes Romanus) obklopoval rímsky civilizovaný svet a zabezpečoval vnútornú stabilitu v ríši. Tvorili ho valy, múry, pevnosti a tábory, a bol tiež membránou, cez ktorú rímske myšlienky, technológie a predmety dennej potreby prenikali na územia susediace s Rímskou ríšou. Tá sa v období najväčšieho rozmachu rozprestierala na 3 kontinentoch - v Európe, Afrike a Ázii. Limes Romanus mal v tejto dobe až 5 000 km, z toho európskym kontinentom sa tiahlo asi 3 000 km.

Tri časti Limes Romanus, a to Hadriánov a Antoninov val vo Veľkej Británii a Hornogermánsko-rétsky limes v Nemecku, sú už súčasťou UNESCO. Dnes k nim pribudol ďalší úsek severnej hranice Rímskej ríše, tiahnucci sa pozdĺž rieky Dunaj a zahŕňajúci 77 pamiatok. Medzi nimi je aj Gerulata, rímsky vojenský tábor (kastel) v Bratislave-Rusovciach, a tiež rímska vojenská pevnosť Kelemantia, nachádzajúca sa pri slovenskej obci Iža, neďaleko Komárna. „Sme nesmierne hrdí na to, že sa zápis Hraníc Rímskej ríše – Dunajský Limes (západná časť) do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva podaril. Historická hodnota Limes Romanus vrátane Gerulaty, ako pozostatku Rímskej ríše a jej významu pre ľudstvo, si toto označenie nesporne zaslúži,“ hovorí Mgr. Zuzana Palicová, poverená riadením Múzea mesta Bratislavy.

Okrem kastelu Gerulata v areáli Antickej Gerulaty MMB, vlastníkom ktorej je Hlavné mesto Bratislava, sú súčasťou zápisu do zoznamu UNESCO aj časti Gerulaty, nachádzajúce sa na pozemkoch

MČ Rusovce. Ide o Dom s hypocaustom a Irkutskú ulicu, kde sa pôvodne nachádzal vicus (civilná osada), doložené je aj pohrebisko.

Objavenie Gerulaty

Antická Gerulata bola objavená po tom, čo bol v 60-tych rokoch 20. storočia, pod rusoveckým kopcom Bergl, objavený pilier rímskej pevnosti. Za Národnú kultúrnu pamiatku ju vyhlásili v marci 1963, a tento nález bol aj dôvodom na pamiatkovú ochranu Rusoviec - plány na panelákovú zástavbu tejto bratislavskej mestskej časti sa museli zmeniť. Archeologický tím ako mozaiku skladá výsledky výskumov z rôznych častí Rusoviec a tvorí archeologickú topografiu. Múzeum mesta Bratislavy sa zapojilo do výskumov v 90., rokoch práve v čase najväčšieho stavebného boomu.

„Stihli sme líniové stavby plynofikácie, niekoľkých etáp kanalizácie, rôznych komunikačných káblov aj diaľnice. Zaujímavé boli aj niektoré výskumy na stavbách rodinných domov. Výsledkom boli nové polohy ako villa rustica v Čunove, nové pohrebiská, technicky vyspelá pamiatka s hypocaustom, t.j. podlahovým vykurovaním, sieť rímskej kanalizácie či nové sídliskové objekty,“ uvádza Dr. Jaroslava Schmidtová, ktorá sa už 30 rokov venuje výskumu, revitalizácii a rozvoju jednej z historicky najzaujímavejších lokalít múzea. *„Nie je možné realizovať systematický plošný výskum, pretože Gerulata sa nachádza pod stredovekou a súčasnou zástavbou Rusoviec. Poznatky teda získavame z výskumov na rôznych stavbách, ktoré sú predpísané Pamiatkovým úradom na ochranu kultúrneho dedičstva,“* dodáva Dr. Schmidtová.

2

Pozvánka do Gerulaty

[Antická Gerulata MMB](#) sa nachádza priamo v centre [Rusoviec](#). Jej architektonicky i atmosférou príznačné **exteriéry spolu s náleziskom sú voľne prístupné verejnosti**. Vstupenku si návštevník môže zakúpiť na vnútornú expozíciu, bohatú na rôzne archeologické nálezy, vrátane kostrového hrobu, modelov tábora a villy rustici, hmatovej expozície i premietania filmov o živote na hraniciach Rímskej ríše. Súčasťou ceny vstupenky je aj odborný výklad vonkajšej expozície v slovenskom, anglickom, ruskom alebo maďarskom jazyku.

„Pripravujeme novú expozíciu, ktorej cieľom je modernou a atraktívnou formou prezentovať históriu Gerulaty. Ak to finančná a pandemická situácia dovoľí, chceme organizovať aj podujatia pre verejnosť tak, aby sme sprostredkovali dejiny a príbeh lokality, ale aj širší kontext, ktorého je súčasťou – lužné lesy a rieku Dunaj. Dôležité pre nás je aj aktívne vytvárať kultúrnu a vzdelávaciu ponuku pre obyvateľov, dospelých aj deti v mestskej časti Rusovce,“ hovorí Zuzana Palicová.

Aktuálne prebieha revitalizácia vonkajších i vnútorných priestorov expozície, vrátane nového informačného systému k vonkajšej expozícii, či osadenia informačnej tabule. Pre vnútornú expozíciu sa v spolupráci s [Crafting Plastics](#) pripravuje nový výstavný fundus. Časť vnútornej expozície Gerulaty bude v roku 2022 súčasťou veľkej výstavy s názvom Rímania, ktorú pripravuje Historické múzeum SNM na Bratislavskom hrade.

Link na stiahnutie fotografií a grafík: <https://we.tl/t-Fkax2UXkOz>

(platnosť linku je 7 dní. V prípade, že už nie je aktívny, prosím využite kontakty nižšie – promptne Vám zašleme nový.)

Kontakt pre médiá:

Katarína Selecká

Manažérka pre komunikáciu

katarina.selecka@bratislava.sk

+421 2 5910 08 38 alebo 0904 283 825

Oddelenie komunikácie a marketingu

Múzeum mesta Bratislavy

Radničná 1, 815 18 Bratislava

Viac na: <http://www.muzeum.bratislava.sk>